

LỜI PHẬT DẠY

Suy nghiệm lời Phật: Chớ xem thường trẻ nhỏ

Theo nhận thức của số đông, bậc đạo sư phải là vị niên cao lập trường, thâm niên tu hành. Trong khi Thế Tôn chứng đạo và hành đạo khi tuổi đời chỉ dưới bốn mươi đã gây ra dị nghị, phân vân cho không ít người.

>>Lời Phật dạy

Vua Ba-tư-nặc trị vì nước Câu-tát-la cũng không ngoại lệ, ông bắn khoãn vì Thế Tôn còn quá trẻ, xuất gia chưa lâu mà đã thành Chánh quả, tuyên bố chứng đắc Vô thượng Bồ-đề, trong khi các bậc Sa-môn Trưởng lão đương thời lại không tuyên bố chứng đắc.

“Tỳ-kheo tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường” .

“Tỳ-kheo tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường” .

Thế Tôn đã thấu triệt đạo lý nhân duyên quả, thấy rõ ở đời “Có bốn thứ tuy trẻ nhỏ, nhưng không thể xem thường”. Một vương tử trẻ có thể là bậc minh quân, một con rồng (có kinh ghi răn) nhỏ nhưng vô cùng nguy hiểm, một đốm lửa nhỏ nhưng sẽ gây hỏa hoạn lớn, một Tỳ-kheo trẻ nhưng có thể chứng đạo.

“Một thời, Đức Phật ở tại nước Câu-tát-la, du hành trong nhân gian đến vườn Cấp Cô Độc, rừng cây Kỳ-đà, nước Xá-vệ. Bấy giờ, vua Ba-tư-nặc nghe Thế Tôn ở Câu-tát-la du hành trong nhân gian, đến vườn Cấp Cô Độc, rừng cây Kỳ-đà, nước Xá-vệ; nghe rồi, đến chỗ Phật, cúi đầu lễ dưới chân Phật, ngời lui qua một bên, bạch Phật:

– Bạch Thế Tôn, con nghe Thế Tôn tự ký thuyết đã chứng Vô thượng Bồ-đề mà mọi người đã loan truyền, là không phải hư vọng và nói quá chăng? Là đã nói như thuyết, nói như pháp, nói tùy thuận pháp chăng? Chẳng phải là bị người khác làm tổn thương đồng pháp chăng? Trong khi hỏi đáp, không bị rơi vào chỗ yếu kém chăng?

Phật bảo Đại vương:

– Những điều họ nói như vậy là lời nói chân thật, chẳng phải là hư vọng, nói như thuyết, nói như pháp, nói tùy thuận pháp. Chẳng phải là bị người khác làm tổn thương đồng pháp. Trong khi hỏi đáp, không bị rơi vào chỗ yếu kém. Vì sao? Nay Đại vương, hiện tại thực sự Ta đã đắc Vô thượng Bồ-đề.

Vua Ba-tư-nặc bạch Phật:

– Tuy Thế Tôn đã nói như vậy, nhưng con vẫn còn chưa tin. Vì sao? Vì trong đây còn có nhiều vị Sa-môn, Bà-la-môn tôn túc, trọng vọng, như Phú-lan-na Ca-diếp, Mặc-già-lợi Cù-xá-lê Tử, San-xà-da Tỳ-la-chi Tử, A-kỳ-đa Chi-xá-khâm-bà-la, Ca-la-câu-đà Ca-chiên-diên, Ni-kiền-đà Nhã-đề Tử. Những vị đó không tự nói được Vô thượng Bồ-đề. Sao Thế Tôn còn trẻ, tuổi còn nhỏ, xuất gia chưa bao lâu, mà lại tự nói chứng Vô thượng Bồ-đề?

Phật bảo Đại vương:

– Có bốn thứ tuy trẻ nhỏ, nhưng không thể xem thường. Những gì là bốn? Vương tử Sát-lợi, tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường. Rồng con, tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường. Đốm lửa tuy nhỏ, nhưng chớ xem thường. Tỳ-kheo tuổi tuy trẻ nhỏ, nhưng chớ xem thường”.

(Kinh Tạp A-hàm, kinh số 1226 [trích])

Theo tuệ giác của Thế Tôn, quan trọng là cái hạt giống, tố chất phước nghiệp tiềm ẩn bên trong của mỗi người. Trẻ nhỏ thì giống nhau nhưng bản chất, nội lực lại khác biệt nhau. Các thần đồng, thiên tài đều bộc lộ khả năng siêu phàm của họ khi còn rất trẻ. Không phải tự nhiên, ngẫu nhiên mà mới sinh ra người ta có khả năng hơn người. Chính là do tích tập trí tuệ và công đức trong nhiều kiếp trước, các hạt giống thiện lành được mang theo đến kiếp này đủ nhân duyên trở quả sớm.

Nhất là trong đường đạo, “kính lão đắc thọ” là đương nhiên nhưng nhiều khi các bậc cao niên Trưởng lão mà chỉ mới tu hành trong đời trước hoặc đời này. Còn những Tỳ-kheo trẻ mà do nguyện lực tái sinh hay đã nhiều kiếp trước là cao tăng thì dĩ nhiên sự tiến bộ tâm linh của họ trong đời này có thể vượt xa các bậc Trưởng lão. Thế nên “không thể xem thường trẻ nhỏ” là một tuệ giác

cần có trong ứng xử cũng như đào tạo nhân tài kế thừa. Xem thường trẻ nhỏ của người lớn là một sự thiên cận, kìm hãm tài năng là một sai lầm. Người lớn chúng ta có thể hơn về kinh nghiệm, tuổi tác, địa vị nhưng về công đức trí tuệ thì chớ xem thường trẻ nhỏ.

Quảng Tánh